

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve.
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér sora 20 kr.

KÖZÉRTÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői Iroda

és

Kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER

Főter 38. szám alatt,

hova úgy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az

előfizetések és

hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Kaczérkodás.

Nagy-Enyed, 1896. júl. 19.

(E.) Megszokott jelenség az már mi nálunk, hogy az általános képviselőválasztások közeledtével az ellenzék azon elemei, kiknek új mandátumra vajmi kevés a kilátásuk, hangzatos frázisokkal, beválthatatlan ígéretekkel igyekeznek a régi mandátumot maguk részére biztosítani, vagy egy ujabbra szert tenni.

Az ellenzék és különösen ennek szélső árnyalata által a jelenlegi rendszer ellen már az unalmasságig gyakran hangoztatott frázisok és hombasztok azonban eddig vajmi kevésbé alterálták a választó közönséget, mert annak legnagyobb része belátja, hogy ezek csak kortesfogások és e szerint is mérlegeli azokat.

Most is, noha az általános választásoktól még hosszú idő választ el, az ellenzék megkezdte választási agitációját, megindult a mandátumért való futkosás, de — sajnos — míg eddig összes politikai pártjaink a politikai küzdelmekben is mindig a hazafiasság korlátai között maradtak, most a függetlenségi párt azon része, mely anyapártnak ne-

vezi magát, a hazafias frázisokat megtoldotta még azzal, hogy kortesfogásai közé két hazafiatlan — egy internacionális és egy nemzetiségi — elvet is felvett.

Május 10-én láttuk az internacionális elv hangoztatásának első áldozatait, a közel jövőben hallani fogjuk a nemzetiségi elvnek magyar mezbe öltöztetett képtelenségeit hangoztatni.

Sajnos, hogy erdélyi ember — Ugron Gábor — áll azon párttörődék élén, mely — Machiavelli elvét követve — a választási küzdelmekbe bele vonta a fenti két hazafiatlan jelszót.

Az általános szavazati jog érvényesítése felől nem vitatkozunk, ennek jogosultsága felől eléggé felvilágosított a művelt nyugat, és ha Ugron tetszelegui akar magának szocialista szerepében és ideálja Bebel: ám tegye, mi nem irigyeljük érte és nem is törődünk ezen agitációjával, melynek keserű gyümölcseit ő maga fogja legelőszőr is érezni; de szó fér azon szerepléséhez, melyet mint a köztünk és a nemzetiségek közötti „közvetítő” akar eljátszani, mert ép őt mint erdélyi embert kérdezhetjük

meg nyiltan: mi jogon, mily alapon akar ő köztünk és a nemzetiségek között „békéltetőnek” fellépni és melyek azon „sérelemek”, melyekre nézve nekünk a nemzetiségekkel megállapodásra kell jutnunk.

Hiszen, ha valamire nézve megállapodni kell, úgy bizonyára differenciáknak is kell létezniök, amelyek e megállapodást szükséglik. De hát mondja meg Ugron Gábor, ő, az erdélyi honos, birtokos: melyek azok a differenciák, melyek közöttünk és nemzetiségeink között léteznek?

Vagy talán egyenlő birtok mellett Ugron kevesebb adót fizet, mint román vagy szász honfittarsa? A törvény nem-e egyenlően mér a magyar Ugronnak ép úgy, mint a román és szász polgárnak? Vagy talán a román választó polgár a szavazó urnánál nem-e ép úgy szabad meggyőződését nyilváníthatja, mint Ugron? Az istentiszteletet nem-e hallgathatja ép úgy saját templomában minden nemzetiség, mint Ugron, gyermeket nem-e ép úgy tetszés szerinti iskolában taníthatja, mint az új nemzetiségi apostol, német nyelven nem-e ép

TÁRCZA.

Szent örökség.

Valaki zörget künn az ajtón.
Nézzetek meg hát, ki lehet?
Ha koldus, házam küszöbéről
Vigasz nélkül el nem mehet.

Ki tudja, hátha fáradt vándor,
Kit a sors eddig üldözött,
Boldogtalan, ki pihenőt kér
A boldog emberek között!

Talán beteg, szemérmes is tán,
S hogy kérnie kell, fáj neki;
Mi súlyos lehet lelki harcza,
Míg a kilincset zörgeti!

Talán szülő, kinek családja
Elhagyva otthon éhezik!
Oh, bocsássatok hát hamar be,
Idő a lét, időt veszít!

Erejd, kis lányom, hozz anyádtól
Számára gyorsan kenyeret;
Adj a kenyérhez biztató szót:
Üljön le hát, fáradt lehet!

Vigasztald szent, örök reménnyel:
Hogy elhagyá bár a világ,
Él oda fűn a boldog Isten,
Aki meghallgat, aki lát!

Tanuld korán meg: észrevenni
A vigaskérő könnyeket,
S a magadét is ontd közébe,
Ha másnál nem törölheted!

Mert majd, ha én halott leszek már,
S az élet többé nem hevit,
Neked kell meghallgatnod akkor
A koldus esdekléseit!

Szabó Jenő.

Séták a kiállításon.

— Irta: Timár Szaniszló. —

Megnyugtattott bennünket Hoitsy Pál, mikor a „Közéletünk”-ben pártfogásába vette a „romlandó világot” szemben az elmúlt idők világával. Rámutatott arra, hogy a panasza: „Nem úgy van már, mint volt régen”, éppenséggel nem jogosult, sőt ha valamely kornak volt oka büszkének lenni önmagára az elmúlt korszakokkal való összehasonlításban, úgy a mi korunk az, amely tele van roppant vívmányokkal, az emberi gondolkodó és feltaláló elme által megteremtett csodálatos eszközökkel, a haladás trofeumai-
val. A hová nézünk, világosság és fény; tündöklés fent és alant; a kunyhók is kényelmesebbek, luxu ríozusabbak most, mint az ősi korszakban a nagy épületek; járásunk-
kelésünk, evésünk-ivásunk, ébrenlétünk és alvásunk, kezünk és gepeink munkája na-

gyobb hatalom fényétől van bearanyozva; szóval: szerencsésebbek vagyunk, mint elődeink.

Más kérdés az, hogy a szerencse és boldogság egy és ugyanazon fogalom-e? Ah, hiába áztatjuk magunkat! Különbözik bizony ez a két dolog egymástól és vannak szerencsés korok, amelyek nagyon boldogtalanok. Hogy ez a mi korunk ilyen-e? Nem merném az ellenkezőt állítani, sőt Hoitsy Pál sem tagadja, hanem a kérdés mellett szépen szóltanul eloson, mintha ügyet sem vetne rá. Nem vagyunk boldogok bizony, sőt van okunk azt mondani, hogy boldogtalanok vagyunk. A naivitás nincs többé, a hit lazul; az egyszerűséget fölváltotta a raffinéria és mintha a villamosság vívmányaival arányban a gyengédebb érzések csökkentek volna. Csodálatos óhajok és vágyak nőttek ki az emberi agyvelőkből; a nagyzás és fenhéjázás álmái, amelyekkel viaskodni akarnak a természettel és a teremtővel, hogy szembeszálljanak örök törvényekkel és örök igazságokkal. És így fejlődött ki fenn a társadalom magasabb rétegeiben a beteges nagyzási vágy és idegesség, míg lenn a sötét tömeg-háborog mély kétségbeesésben és forradalmi vágytól hajtva, várván a vihar kitörésére, amely az egész világot felforgatja egykor. Vajjon boldognak mondható ez a szerencsés kor? . . .

*

ugy kérelmezhet hazánk minden románja, szerb, tót, vagy horvátja, mint Ugron, lapjaikban nem-e ép úgy támadhatják a mai rendszert, mint ő, és egy szóval nem egyformán biztosítja-e a törvény nálunk mindenkinek jogait, mint minden alkotmányos országban? Melyek tehát azon sérelmek, melyekre nézve megállapodásra kell jutni és melyek nálunk azon előnyök, melyekben a nemzetiségek nem részesülnek és melyeket az új megváltó — Ugron Gábor — akar részükre megszerezni?

Ha egy a nemzetiségi viszonyokat nem ismerő elfogult ellenzéki képviselő a kormány iránti gyűlöletében annyira megy, hogy még a nemzetiségekkel is czimborál, csak hogy a jelenlegi kormánynak kellemetlenségeket csináljon, azt még értjük, mert feltehetjük, hogy túlzó nemzetiségeink galád vádjaiából némelyeket elhisz és a kormány elleni vak gyűlöletében azt kortesfegyverül is használja; de ha ezt Ugron Gábor teszi, aki az erdélyi viszonyokat ismeri, azt másnak nem tekinthetjük, mint az elme megtévelyedésének, az intranzigens elemekkel való kaczerkodásnak, pusztán azon önző czélből, a gyenge függetlenségi anyapártot pár nemzetiségi kerület mandátumával szaporítani és ez által a szabadelpárt elleni gyűlöletnek kifejezést is adni.

De e fegyver, melyet Ugron választott, nagyon veszélyes; a haza sok mindent megbocsát eltévelyedett fiainak, de soha a hazafisággal üzőt játékot, és amint a magyar nemzet a 80-as években a hazafisággal játékot üző halasi képviselőt, Mocsáry Lajost eltemette, erkölcsi halottá tette, úgy félt, hogy

Ugron Gábor is ezen lejtőre jutott, melyen legurulni vajmi könnyű, de visszatérni soha többé nem lehet.

Gazdák parlamentje.

Profán érdekesség szempontjából talán az utolsó, de közfontosságra és gyakorlati kihatásaiban igen előkelő hely illeti meg azt az internacionális tanácskozást, a mely szeptember 17-dikén ül össze az ezeréves fennállását ünneplő Magyarország székes fővárosában. A földmívelésügyi magyar királyi miniszter aegise alatt megtartandó nemzetközi gazdasági kongresszus rendező bizottsága már addig jutott, hogy megállapította a tanácskozások tárgyul szolgáló kérdő pontokat. Csaknem az összes európai nemzeteket érdeklő panaszokat foglal magában, az egész művelt világ javarészét eltöltő reményeket kelt föl ez a program. A termelés, a kereskedés- és közlekedésügy, a vám- és hitelügy, kapcsolatban a valuta kérdéssel, kerül majd beható, szakszerű tárgyalás alá. Mindmennyi dolog, melyhez az ugynevezett nagyközönség vajmi keveset ért ugyan, de melyek oly közelről érintik a népek és minden egyes gazdálkodó egyén anyagi érdekeit; az emberek kényes fontosságú nervus rerumát, hogy lehetetlen nagy jelentőséget nem tulajdonítanunk e kongresszus leendő megállapodásainak.

Bármennyire Tamás legyen valaki abban, hogy egy ilyen szakszerű világsokadalom gyakorlati hasznot tudjon produkálni, mégis ki-ki belátja, hogy e kongresszus — eltekintve a magyarságra belőle háramló nemzetközi „reklám“-haszontól — több szempontból is érdemes egész közvéleményünk és különösen a magyarországi gazdáközönség oszthatlan rokonszenvére. Nem is igen találkoztunk ellenzéki lapnyilatkozattal, mely rajta is már előre gyakorolná epés kritikai virtusát — talán (more patrio) csak azért, mert egy szabadelvű szakminiszter áll a vállalkozás élén. Sőt a sajtó legkormányfalóbb közegei is üdvös hatást várnak a tárgysorozat

ama pontjainak megvitatásától, a melyek p. o. a börze reformjára, a gabnavámokra, a valuta kérdésére vonatkoznak. Valószínűnek tartják továbbá, hogy e kongresszus többrendbeli állásfoglalása nem fog hatás nélkül maradni a kormány további magatartására a mezőgazdákkal szemben, viszont pedig az utóbbiakat fel fogja rázni tétlenségükből. Ezt a pontot nem akarjuk egy kis tárgyilagos megjegyzés nélkül hagyni.

Bizonyos, hogy a szabadelvű kormány magatartása a mezőgazdák szemében ezennél sem lesz, mert nem lehet, más, mint volt eddig; jövőben sem tűzhet partikularisztikus osztálypolitikát, mely a prédát leső reakció malmára hajtaná a vizet, hanem a gazdasági ágak összességére kell hogy kiterjessze gondját. Remélhetőleg viszont a magyar gazdák zömének magatartása jövőben sem lesz olyan, amely erőnek erejével neki megy a falnak. Miniszterevő szitkozódásokkal nem lehet nemzetközi árhanatlanásokat és egyéb világraszóló bajokat orvosolni, és igazságtalan az, aki különösen a jelenleg működő kormányt a kereskedelem és a nagy tőke egyoldalú becézgetésével vádolja.

A Budapesten összehívott nemzetközi gazdakongresszustól bátran várhatjuk az elméket megtermékenyítő, a szíveket kielégítő hatást, ugyszinte számos üdvös reform kezdeményezését. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter pedig, ki a rendezők élén áll, előkelő szakavatottsága és a mezőgazdák irányában elejétől fogva mindenkor tanúsított meleg, tetterős érdeklődése révén bizonyára fokozott szimpathiákra fog szert tenni az összes gazda-világ budapesti parlamentje előtt.

Ily reményekkel nézzünk a kongresszus elébe és ne keressünk itt is a kákan csomót. Ne vádoljuk, csak amugy vaktában, részrehajlással a kormányt és pártját, ha nem tetszik ruczaháti Tarjagoss Illés uramnak a Goldstein Samu börziáner-orra meg egyéb jószágá.

Hasonlítsuk össze egy kicsit ezt a mostani kort, vagy annak a foglalkozását az előbbi korokkal, az ösfoglalkozásokkal, amelyeket az ezredéves kiállításon két érdemes és tudós férfi, Herman Ottó és Szikla Gábor tanár állított össze rendkívüli leleményvel, mely tudással és zsenialitással. A pavilon, amely Alpar Ignác tervei szerint készült, ott van a történelmi csoporttal szemben a Széchenyi-szigeten, a tó partján. Már az első belépésnél a régi kor szelleme támad föl előttünk a maga egyszerűségében és bajnokiaságában. Egy óriási fekete medve ágaskodik a terem közepén, előtte egy Mátyás király korabeli vadász a maga fantasztikus kúsztümjében, világoskék vadászzubbonyban, nyíllal, vadászkéssel. A vad és vadász egymáshoz való közelsége, a vadász elszántsága és lélekjelenléte a férfibátor-ságnak megkapó megnyilatkozását ábrázolja. Ma a vadász akár kétszáz lépérről teríti le a legveszedelmesebb fenevadat is a modern technika legtökéletesebb fegyverével. Akkor a vadat egészen megközelítette és összemérték az erejüket: „Lássuk hát, ki erősebb?” Egy az, mert a nyíl nem vitt olyan messzire, másrészt, mert a vad vastag és szőrös bőrén nem ejtett olyan halálos sebet, mint ma a vadászfegyverek golyója. Ha a nyíl nem ölt, a vadászkéssel

ment neki a vadász és megindult a viaskodás, amely páratlan erőt és vakmerőséget igényelt. És ama tökéletlen korban (a szó mai értelméhez képest mondjuk ezt) mily tökéletes volt a férfi, mily erős, mily bajnoki! És volt-e boldogabb kora a magyaroknak, mint amilyen a Mátyás királyé volt?

Még két ily gyönyörű csoport van ebben a teremben. Az egyik egy Rákóczy-korabeli szarvas, a másik egy Zrinyi korabeli vadász vadászata. Mindkettő korhű jelmezekben tünteti föl a vadászokat. A Zrinyi-korabeli vadász a feléje csörtető vadkannak neki szegzi a lándzsáját és megvárja, amíg egész közel ér hozzá. Kemény harc vár rá, mert ha sikerül is neki ártalmatlanná tenni a tajtékzó fenevadat, a háttérben ott csörtet feléje egy másik feldühödött fenevad, irtóztató agyaráit csattogatva. Alighanem dolga fog akadni a vadászkésnek, amely oldalán csüng. És amikor ezt a pompás csoportot nézzük, önkéntelenül fölmerül a magyar ember emlékezetében a nemzet egyik legnagyobb hőse és költője, Zrinyi Miklós, aki dicsőségteljes életét éppen ilyen vadkanvadászaton vesztette el. A hős karja, amely annyi fájó sebet osztogatott a töröknek, elgyöngült az utolsó pillanatban, mikor a vadkannal viaskodott. Egy nemzet könyezett

e vadászat után. A Rákóczy-korabeli vadász, aki szintén a maga korának fantasztikus kúsztümjében van, már leterítette a vadat. Az ebek megrohanták a haldokló szarvast, míg a vadász megfujja a kürtöt, hogy a vadásztársaságot odahívja. Mintha hallanók a kürt hatalmas hangját, amely a renetegben hangzik el messzire és mintha e hangok, amelyek e csoport láttára a lelkekben támadnak, földidéznek újra az elmúlt Rákóczy-kor bajnok-szellemét, amely előtt mindig leborul a magyar. Csodálatos szép és hősi kor volt ez is, tele dicsőséggel, de tele szomorúsággal. Nem így vadásznak ma az emberek, de nem is így lelkesednek. A fegyverek tökéletesebbek ma, de a szívek akkor egészségesebbek voltak.

Ebből a teremről egy ajtó vezet jobboldalt egy másikba, ahol a régi pásztorélet emlékei vannak összegyűjtve. Herman Ottó zsenije állította össze ezt és szüntelen sejtelmes érzéseket, a régi kor hangulatát ébreszti a nézőben. Első sorban is a régi ivóeszközök ötlenek szembe. Régi zsendiczebögrék, tejszék és viznek való fa ivóedények láthatók itt. Némelyiken művészi faragványok, kutyák, bárányok vagy a pásztorélet egyéb jelvényei ékeskednek, mások egyszerűek, minden ezifraság hiányzik róluk. Rop-

Az élő halott.

Az enyedi főtanodán a viviseccio megtörtént. Ott fekszik kiterítve a ravatalon, egyelőre mozdulatlanul a nagy veszteség miatt. De agyonütni nem tudták. Ime, lelejkzik, teste meleg, lelke nem szállott el. Ez a halott föl fog támadni.

Az időnek törvénye — az allandóságnak feltétele van. Az idő törvénye: hogy az intézmény, míg életereje van, addig el nem pusztul. Az allandóság feltétele, hogy az intézmény fennmaradását az életviszonyok tegyék szükségessé.

Hu evölködés volt lementseni az enyedi tölgy sudarát. Meglássatok, új hajtás keletkezik. Az erdőt csak gyökerében lehet kirtani.

A századok erejét nem vette tekintetbe a kalvinisták gyűlése. Az a csira, melyet Bethlen Gábor nagy fejedelmünk ültetett az erdélyi magyarság egyházi és kulturai talajába, megfogant, gyökeret vert, nőtt, erősödött, terjeszkedett; gyökérszálaival átfonaszította a nemzeti élet mélységeit, hajtásaival átölelte a nemzeti élet felsőbb rétegeinek levegőjét. Azt hiszitek, hogy egy határozat erőtelen fivalma el tud söpörni ilyen alakulást?

Egyházunk minden tagjait Enyedhez köti egy-egy emlék. Gyermekkorunknak gondtalan órái, ifjúságunknak szép reményei összeforttak a Bethlen-főtanoda fennállásával, létezésével, sorsával. Nem mindnyájan csüngöttünk ennek az alma maternek emlőin, de egyházi szervezetünk egysége mindnyájunkkal érezte a Bethlen-főtanoda kiválóságát, tekintélyét, szellemét és fölényét. Nem volt mindenkinek tanítója, de irányt adott mindenkinek. Nem oltalmazott mindenkiket, de büszkesége volt mindenkinek.

Intézményeket nem lehet ide-oda rakogatni, mint valami sakk-figurákat. Az élet allandósága a viszonyok alkalmazkodását vonja maga után. A hosszas együttléti hagyományokat teremt s a hagyományok megérik a közfelfogást. Ez a közfelfogás átmeleg az egyik nemzedekből a másikba, s

amint átadja az apa a fiúnak, a fiú az unokának, folytonosan gyarapodik az erősödő hit által és fokozódik a ragaszkodásnak és szeretetnek mindig megújuló kötelékei által.

Intézmények alkotásánál, intézmények rombolásánál minő otrombaság, számba nem venni az erkölcsi erők hatását! Az enyedi akadémiát ime megszüntette egy határozat. Minő balgaság! Hát azt hiszitek, hogy ezzel már a szüksége is megszűnt? Azt hiszitek, hogy ezzel kiirtottátok azt a halat, mely e főtanoda iránt a szivekben él?

Am ki szüntette meg azt a kötelességet, melyet a nagy fejedelem erre az intézetre rött? És a jogot, melyet a százados hit, százados szokás érlelt meg, hogy lelkeszt képezzen templomaink és hitsorsosaink számára, vajjon ki tudná elvenni tőle? Hát a vagonra, melyet fejedelmi alapító levél és országos törvény és több százados gyakorlatnak folytonossága biztosított neki, ugyan ki merészelne vakmerő kezét emelni?

A közgyűlés?

Mi az? Egy közbenjáró, határozó, tisztválasztó testület, melylyel kénye-kedve szerint paczkázik az igazgató-tanács, s mely mindez ideig még a budgetjogot sem tudta egész mértékben érvényesíteni. Egy ilyen testületet, mely saját hatáskörének jogait mindig elhanyagolta; mely alárendelt szervei irányában méltóságát és tekintélyét megőrizni nem tudja; mely fenállása óta nem tesz egyebet, mint pipogya módon regisztrálja az igazgató-tanácsnak jól-rosszul kezdeményezett és befejezett tényeit; mely teljesen képtelennek bizonyult a közvagyont megőltalmazni a kockázatoktól és erőtelen a feleletre vonás jogának alkalmazására; egy ilyen dobzse-testület, melynek csak porczogója és kocsonya-szerű materiája van ott, ahol másnak gerincoszlopa szokott lenni: ez a testület, ime, fölébe helyezte magát az országos törvények hatályának és a Bethlen Gábor fejedelmi akaratának!

Mire való ez a tréfalkozás? Hát már azt is magyarázni kell, hogy ki volt az a Bethlen Gábor a protestantizmusra nézve? Ta-

lán csak nem gondoljátok, hogy a történelem lapjait ki lehet szakítani egy nemzet emlékezetéből? Jól jegyezzétek meg: ezek a lapok nem arra valók, hogy az új theologiai fakultás angol closetjeiben helyeztesenek el.

Igenis; az a határozat, melyet a fejbőlítő közgyűlés hozott, önmagában semmis. Miként semmis volna, ha bármely — valóban — szuverén testület azt határozná, hogy fej nélkül szülessenek a gyermekek. Annak a közgyűlésnek jogát és hatáskörét részletesen körülírja a törvény. Hatásköre, joga, kötelessége: felügyelni, istápolni, felvirágoztatni az intézeteket. Ez a közgyűlés éppen ez ellenkezőjét tette. Lerombolt egy intézetet. Még tréfának is rossz tréa.

Hogy pedig semmi sem lesz ebből a rossz tréfából, az iránt szentül meg vagyok győződve. A meggondolatlan heberhurgyasággal végrehajtott operációt kiheveri a Bethlen-főtanoda és nem csonkán-bénán él tovább, hanem nemzeti missziót fog a maga integráns egészében teljesíteni, mint eddig, ugy ezután is.

(Ellenzék 157. sz.)

Bartha Miklós.

A nemzetiségi sajtóból.

(—) A hazai oláh újságok a millenniumi ünnepekkel eddig semmit, vagy csak nagyon keveset foglalkoztak; amit irtak, azt mind gunyos irigységgel tették s egyik főcéljuk volt, hogy az oláh népet a kiállításról is távol tartsák. De szavaik nem igen hatottak, mert mint láttuk, az oláh nép tömegesen jött föl a fővárosba s jön most is kisebb-nagyobb csoportokban. Bekében jön és békében megy el. A nagyszabású Tribuna-nak, ugy látszik, nem igen tetszik ez az általános millenniumi csend és nyugalom, mert legutóbbi számában erősen megfenyegetett bennünket, hogy ez a most csendes nép egy hirtelen politikai változás és háború esetén ellenünk fordul s oláh nemzetiségű katonáink az ellenség helyett ránk fognak löni. Egy esetleges orosz invázióról beszél; az ő „aggódó” szeme már látja a szorongó magya-

pant nagy viztartók, egyszerű fahéjból összegyűjtögetve, lógnak a falon. Kásakeverők egész gyűjteményét láthatjuk és nagyságából fogalmat alkothatunk magunknak, mekkora szerepet játszott annak idejében (és talán most is) a pásztorélet étkezési rendjében a foidított kása. Akkora kásakeverők vannak köztük, hogy le lehetne velök ütni egy ökröt. Karra volt szükség, hogy ezzel a kanállal kéverni lehessen. A pásztor-kürtök, mult századbeli fapoharak, fa virágsajtárok, dohányzacskók, pásztorerszények, bicskák és fakanalak között érdekes látnivalókat képeznek a fa-tűzkaparók. Hosszu nyélen villaszerű fogó van, amelylyel a pásztor-tűzből a parázsot, vagy uszköt vitték egyik helyről a másikra. De érdekesek a régi tarisznyák, fokosok, csacsinyergék, karikás ostorok, a kőkemény bocsorok is; szóval az egész pásztorélet fejlődik ki előttünk, a maga egyszerű, vad romantikájában, foglalkozást adva a képzeletnek és a buvárkodásnak egyaránt.

Három csoport azonban különösen lebilincseli figyelmünket. Az óriási havasi és pásztor-kürtök, a betyárnyergék és az ahhoz tartozó felszerelések és a pásztorfuvalak. Három méter hosszúságú havasi kürtök ékesítik a falakat és képzeletünkben fölmerülnek azok a roppant karok, amelyek e pank kúr-

tóket emelték és a tüdők, amelyek hangot adtak nekik. Hogyan szállhattak ezek a hangok hegyeken, bérceken át, fölriasztva az alvókat, hivatgatva a társakat. És mekkora szerelem volt az, amely ezeket a hangszereket megszóltatta. Az apró pásztorfúvókától kezdve egész a másfél méteres furulyáig látható itt és szinte csodálatos elképzelni, hogy ekkora egyenes fuvó hangszereken szerelmi nótákat fújnak a pásztorok. Az arkádiai élet meséi elevenednek fel, amikor a rovásos fát, a kobakokat, a szegédi sótarlókat, tükröket, régi bajszpedróket, a somogyi kanászbaltákat, primitív borotvákat, gyufatartókat, a szép festett somogyi kanásztükröket, gém csőréből készített villákat, kanalakát és késeket látjuk. Apró juhjelvények ezrei függnek a falakon roppant változatban. A régi betyárélet romantikája elevenedik fel, amikor a betyárnyergét nézegetjük, körülötte ékesen kirakva a szegénylegény-jelvények: a karikás ostor, sárgaréz kengyel, dohányzacskó, bicska és fegyver. Hogy ült benne egykor a puszták vad fia, amint elszakadva a társaságtól, bejárta a délibábos rónát, „kiszakítva a ménésből egy csikót”, vagy üldözve a pusztabíró hajdútól és panduraitól.

Fönn az emeleten is a régi vadászjelenségek láthatók. Van ott vidra a vasban, far-

kas a csapdában, nyul a hurokban, vadmacska, rigó, fogoly szintén hurokban, amint menekülni akarnak a fájdalmas fogságból. Egy kitömött hiúz ott a leterített ózbakon, vicsorgatva a fogait. De vadász-trofeumok egész serege ékesíti a falakat. A budai lövészegylet kétszáz éves zászlóit is kiállította, a vadászkehlyekkel együtt. Ott van a király vadászfegyvere, amelylyel a lövészegyletben éppen a centrumba talált. Rudolf trónörökös vadászfegyvere, amelyet szintén az egyeletnek ajándékozott a trónörökös. Károly Lajos főherceg tapolcsányi kastélyából származó agancsfejek hosszú sora, az udvari szarvasagancsok, herceg Eszterházy Pál kismartoni vadászkastélyából származó XVIII. századbeli vadászfegyverek és herceg Batthyány Ödön ugyancsak mult századbeli vadászfegyverei gyönyörködtetik ugy a vadásznak, mint a laikusnak szeméit. Egy sólyom-vadászú lóháton, sárga-kék selyem kosztumban Nagy Lajos korából s egy Mária Terézia-korabeli lovasagarász áll az egyik teremben, a sólyomvadászat minden változatával és jelvényeivel. Szóval oly tökéletes gyűjtemény, amely ezt a pavillont a történelmi főcsoport után a kiállítás legérdekesebb láttnivalójává avatja s amely az elmult korszakok minden szépségét, költészetét és boldogságát varázsolja vissza.

rokat s látja, amint a századokig elnyomott román nép megtalálja megmentőjét, az „oroszt“ s fegyverét a magyarra sűti el, hogy „végre kitölthesse boszuját azon, ki életét megkeserítette“. A Tribuna nagyon jól tudja, hogy az ilyen beszéd lázítás a mi-ért esetleg be is csukják az embert s rava-szul csinálja meg ezt a kis millenniumi iz-gatást.

A hármasszövetségből indulva ki, fejtegeti cikkében az északról fenyegető szláv ten-gy veszedelmét. Azután fölveti a kérdést: mi lesz akkor, ha az oroszok ellenséges szán-dékkal törnek Magyarországra? A magyarok rá lesznek szorulva a nemzetiségekre, kiket annyit zaklattak, kizártak. „A román nép szemében — folytatja — az oroszok mint a keresztények megmentői tűnnek föl, mint igazságos, jogszerető és türelmes emberek. Ezek remniszcenciák, holmi tradíciók, legendák, melyek apáról fiúra szállnak, s ezek tartják a népben ezt a hitet az oroszról. Hogy szegülhetünk mi azután ellene népünk véleményének? Itt a nagy probléma, itt a nagy kérdés. És a budapesti kormánynak meg kell értenie a mi félelmünket, hogy a válságos pillanatban a nép nem fog hall-gatni többé reánk s amint gyűlölettel tel-jes érzelmei viszik, azok ellen fordul, kik annyi idő óta megkeserítették életét és meg-keserítik most is. Ez fog történni azokkal a románokkal, kik nem szláv eredetűek; min-denki könnyen elképzelheti, mit tesznek majd a nagyszámu szerbek, szlávok stb.“

Levelezés.

Vizaknai élet.

Vizakna, jul. hó.

Vármegyénknek e határszéli, érdekes kis városáról ritkán jelenik meg egy-egy rövid hírecske vármegyénk hivatalos közlönyében,* s így a vármegye távolabbi részein lakó ol-vasók vajmi kevés tudományt szerezhetnek maguknak a vizaknai eseményekről, ami mindenesetre sajnálatra méltó körülmény, mert Vizaknának nagy szüksége van arra, hogy ismerjék.

Nem fürdői életéről vagy más valami ilyen-féle röpké, mulandó, kevés érdekel bíró ese-ményekről szándékozom rövid krónikát írni; hanem ismertetni akarom legalább pár sor-ban a város beléletét, a benne lakó politi-kai és társadalmi tényezőknél versengését, mozgólódását, még pedig sine ira et studio, csakugy „madártávlat“-ból, lehetőleg kevés szóval, mert jól tudom, mily kedves olvas-mányt szoktak különben is szolgáltatni az ugynevezett „vidéki“ levelek.

Tehát térjünk a tárgyra. A tárgy elég érdekes; tisztújítási és képviselőválasztási mozgalmak.

A képviselőválasztásról még keveset tu-dunk. Annyi bizonyos, hogy mostani képvi-selőnk, Ugron Zoltán ur, nem igen reflektál-hat többé a kerületre, miután a választók sem igen reflektálnak rá. Hogy hány jelölt lesz, és milyen pártiak, azt most még senki sem tudhatja. Azt mondják, hogy a néppárt nálunk is meg akarja a szerencsését kísér-teni; ez az állítás azonban, tekintve az itteni viszonyokat, egyelőre csak tréfa számba me-het, de ami ma még tréfa, holnap már való-ság lehet. Különben vederemo.

Fontosabb kérdés a tisztújítás kérdése. Erre sokan készülnek, persze itteni szokás

* Pedig akár minden héten szívesen látjuk. Sze.k.

szerint alattomban és titokban. A sunyiság nagy mesterei, mint eddig is minden válaszá-sznál, úgy most is már hónapok óta házal-nak, hogy polgármesterjelöltet állíthassanak a mostani polgármester, Szócs József ellene.

Mit vétett nekik a város feje, hogy hozzá-kezdtek ellenében a hozzájuk méltó vakon-dok-munkához? Majd elmondjuk a tényeket. Hát tette azt éveken át, hogy polgármes-terkedett évi 700 forintért. Eunyi fizetése másutt az irnoknak van. Ha kellett a város érdekében építkezni, s nem volt a kasszá-ban pénz, felvett 3—4 ezer forintot váltóra a saját nevére. Így történt akkor, mikor a járásbíróság mellékhelyiségét, így most, mi-kor az új bérházat építette a város. Tiszt-társai közül senkinek nem ártott, ápolta a békés egyetértést; az ő hivataloskodása ide-jében jött létre a tisztviselői nyugdíjalap. A város polgárai pótdót nem fizetnek; nem-zetiségi villongások nincsenek. S mi ezért a jutalom? Aljas vádaskodás, piszkos följelen-tés, a melynek beadója minden megkérdé-zés és ölhatalmazás nélkül aláír nevetek, a kik mind eltagadják, hogy részük volna e nyomorult manőverben. A följelentés névte-len beadókat ki kell kutatni, hogy lássuk ő kemének a fényes pófáját.

Egy pár firma, aki különös isten csodá-jából lett vizaknai polgár, nem tudván a helyén csücsülni, Kolozsvárra, Szebenbe és mindenová elmentek polgármestert keresni. Nem találták eddig, vagy akit találtak, az az utolsó perczben (azaz hogy most nemrég) visszalépett, s így helyben keresik a hon-mentőt. Hogy kik és kit, azt is tudjuk. Egy van köztük, a kitől nem várta volna senki, hogy vakondok-munkához álljon be, műveze-tőnek, csak azért, hogy nem kapott hivatalt. Nem is volna érdemes még szóra sem az egész dolog, de mégis bántja a tisztességes embert az, hogy a mindenféle társadalmi visz-szavonástól szerteszét szakgatott kis városka közéletét akarják most aláaknázni azok az elemek, a melyek eddig is mindig a sötét-ség pártján voltak, s nem átalottak volna Vizaknát csupán egyéni kívánságuk kielégi-tése czéljából nagyközösséggé átalakítani. Erről azonban majd más alkalommal.

—d.—

Előfizetési felhívás

a

„KÖZÉRDEK“

XV. évfolyamára.

A „Közérdek“ hetenkint kétszer meg-jelenő politikai lapra előfizetéseket elfo-gad az alulírt kiadóhivatal.

Előfizetési árak:

Egész évre	6	frt — kr.
Félévre	3	„ — „
Negyedévre	1	„ 50 „

Mindazon tisztelt olvasóinkat, akik a következő évnegyedre még elő nem fizettek, tisztelettel kérjük előfizetésük mielőbbi meg-ujtására, hogy lapunk szétküldése akadályt ne szenvedjen.

A „Közérdek“ kiadóhivatala.

Vegyes hírek.

— **Főhercegi eljegyzés.** József főher-czeg leányát, Mária Dorottya főhercege kis-asszonyt, eljegyezte Lajos-Fülöp Róbert or-leáni herczeg. A hivatalos közfogó e hó

16-án tartatott az alicuthi kastélyban. Az esküvő határnapja még nincs megállapítva; párisi hírek szerint októberben lesz. Or-szágszerte nagy és örvedetes feltűnést kel-tett e nagy családi ünnep, melyhez őszinte szerenese kívánataival járul az egész nemzet.

— **Eljegyzés.** Ravay Gyula fiatal pol-gártársunk a napokban jegyezte el Árz Jo-zefin kisasszonyt, a nagyenyedi polgári leány-iskola ez évben jelesen végzett növendékét. Gratulálunk.

— **Halálozás.** Boross Elek marosvásár-helyi táblai bíró szív-szelhűdés következtében Maros-Ujváron elhalt. A megboldogultban Janesó Lajos marosujvári lelkész sógorát gyászolja.

— **Mulatság.** A nagyenyedi ipartestület „millennáris dalkara“ által augusztus hó 2-án tartandó mulatság sikere érdekében nagyban folynak az előkészületek. A próbák minden este a legnagyobb pontossággal betartatnak Győre Károly jeles zene-kedvelő vezetése alatt.

— **Városunk járda-kövezése** az oly girbe-görbe Szentkirály-utcában elvégződött, s most a Tövis-utcában foly. E két utca kocsu-utjának rendezése nagy munka lesz, de remélhetőleg az ősz elején kész lesz. Itt volna az alkalom kisebb-nagyobb kisajátítá-sokkal valahára rendezni ez utcákat, mert némely helyett oly szűk tér marad a közle-kedésre, hogy egy ember is alig fér el a járdán.

— **Építkezések** dolgában a folyó évben is szép haladást tapasztalunk városunkban. A katolikus templom tornya a fedélig készen van. Farczádi Sándor Miklós emeletes háza, Miksa Elek, Nagy Gyula, Harmath Miklós házai is készen lesznek a folyó évben. A város szép emeletes háza a piacon pár hét alatt teljesen be lesz rendezve.

— **Sertésvész.** Sárd községben a sertésvész a sertések között fellépett, amiért is az egész sertés-állomány zár alá helyez-tetett.

— **Olcso hitel gazda-közönségünk-nek.** A magyar leszámítoló és pénzváltó bank áruosztályának lapunkban megjelent hirdetésére hívjuk fel különösen a birtokos urak figyelmét. E tekintélyes és minden tekintetben a közönség érdekét szolgáló inté-zet a termelő közönség jelenlegi súlyos hely-zetén akar segíteni, midőn kolozsvári fiók-osztálya útján az általa bizományilag eladandó reménybeni termésre kötlevel alapján 5 1/2% kamattal mellett ad előleget és azt a leg-coulansabban lebonjolítja. Feltétlenül előnyét e hitelnyújtásnak az olcsó kamattalabon ki-vül még abban látjuk, hogy a birtokos ki-zárólag személyi hitelére kapja a kölcsönt, nem kell váltójára más egyéneket is köte-lezettségbe vonjon. Átlag véve 300—400 frt előleget folyósít a bank egy kocsu sze-mes terményre.

— **Ha az ember semmit sem hal-lat magáról.** Londonból írják: Egy ismert angol cricketjátészónak, ki jelenleg Spanyol-országban utazik, angolországi rokonai kel-lemetlen kalandot szereztek gondosságuk által. Smith Arthur ur éppen Barcelonában volt, mikor a színházi bombamerénylet tör-tént. Minthogy pedig hosszabb ideig semmi hirt sem adott magáról, rokonai aggodni kezdtek s a külügyi hivatalhoz fordultak, hogy ez Smith felől tudakozódják. A kül-ügyi hivatal ezt sürgönyözte a britt konzul-nak: „Smith Arthur, britt alattvaló, a leg-utóbbi merénylet idejében Barcelonában. Kérek adatokat.“ Az első válasz ez volt:

„Smith Barcelonában van. Felügyelet alá helyeztetett.“ Nemsokára pedig ment a második távirat: „Smith tegnap este kísérletet tett Barcelona elhagyására. Őrizet alá helyezték.“ Csaknem egyidejűleg sürgönyözött azonban maga Smith is a külügyi hivatalhoz, ekképpen: „Átkozott táviratuk következtében 24 órát töltöttem spanyol fogságban. Mit akarnak tulajdonképp?”

— **A panaszkönyv.** Párisban egy utasnak az a különös ötlete támadt, hogy az omnibusz-vállalat egyik főállomásán beirt valamit a panaszkönyvbe. Már hogy is lehet panaszkönyvbe írni?! Tényleg a társaság nem is hederített a panaszra, az ellenőr azonban, aki ellen a panasz szólt, rágalmozási pört indított az utas ellen. A bíróság persze visszautasította a furcsa panaszt azzal a megokolással, hogy az utas nem bántotta az omnibusz-ellenőrt magánsemélyében, hanem csak mint „közhivatalnokot“.

Meteorológiai jelentés július 15-től jul. 18-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Boru- lat	Csapadék	Hő max.	Napi min.
7	60.6	+14.0	SW ₁	10	—			
15	2	60.0	+20.5	—	9	—	+22.0	+11.3
	9	61.3	+16.4	—	4	—		
19	2	61.5	+27.0	SW ₂	4	—	+28.5	+12.9
	9	64.1	+17.4	—	0	—		
17	2	64.2	+28.6	NE ₂	2	—	+29.6	+14.1
	9	64.7	+18.6	—	1	—		
18	2	60.8	+28.8	SW ₂	9	—		
	9							

Kilátás: Meleg idő, eső.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C°. fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10 i. z. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, ▽ = dara.

Apróságok.

Stílus.

A Frankf. Ztg. 243. számában a szerb miniszterelnökről ezeket írja:

— De úgy látszik, hogy ez a tetterős férfi, kinek széles hátán átszellemült és finom arc emelkedik, nem hajlik a szentimentalizmus felé.

A reporter fia.

— Imádkoztál már, Bandi?

— Még nem interjuholtam meg a jó istent.

Elszólás.

Nő: Nem várod be Ákost?

Koczaadás: Nem. Megyek előre. Mondd meg neki, hogy a harmadik dülönél a körisfa alatt várom. Oda rendeltem az első nyulat.

A híresebb.

— Kítől való ez a dal, amit Barbi az imént énekelt?

— Heinetől való.

— Ah, az a Heine, aki Mascagni Ratcliff című operájának szövegét írta.

A gondolat.

— Gazdag ember szemében a mások szegénysége — természeti törvény.

Félreértett czélzás.

Özvegy: Hát én sohasem fog nősülni, báró?

Hadnagy: Oh, nősülnék, ha nagysádnak leánya volna.

Közgazdaság.

A váltó-gazdálkodásról.

Ritka község az, melynek határa egészen egyforma. Akad csaknem mindenütt jobb, soványabb, szikes, nedves, vizenyős, zombékos, nádas, kötöttebb, homokos, hegyes-völgyes, sik föld. Ezért látták a régiek igazságosnak, hogy egy telekföld annyi tagba essék, ahányféle föld az illető község határában létezik; mert mégis csak igazságtalanság lett volna az, ha egyik lakó a jobb földből kapta volna ki kompetenciáját, a másik meg például csupa szikesből vagy nádasból.

Aztán eleink még arra is tekintettel voltak, hogy amelyik gazda a községtől távol kapott földet, kapjon a közelben is.

Később, mikor osztózkodásnál vagy adásvételnél az egész telek földeket negyed és nyolczadtelkekre is megosztották, ez az állapot megmaradt. A fél fertály föld, mely rendszeren 4—5 holdat tesz ki, épp úgy 8—10 felé oszlik, mint az egész telek, úgy, hogy egy-egy parcella néha alig tesz ki fél holdat.

Sok hátránya van a földek ilyen szétosztásának.

A gazda idejének felét elfuvarozza. A termés behordása, a trágyázás rengeteg időt vesz igénybe.

A legnagyobb hátránya pedig az ilyen tagosítatlan községben való gazdálkodásnak az, hogy mindenki kenyszerítve van azt vetni, amit a szomszédja vet, mert ugyanabban a dülöben szántást, vetést, aratást mindenkinek egyszerre kell végezni. Ha a tarló felszabadul, ráeresztik a marhát és a marha nem kérdezi, hogy melyik csik földecske Nagy Jánosé vagy Kis Istváné?

Aztán ilyen községben takarmány sincs soha elég. Van néhol közlegelő, ha ugyan már azt is nem osztották fel és nem vették be buzával; de ez a közlegelő, melyet csak az ég madara trágyáz és a jó Isten gondoz, csak arra való, hogy oda a marha koplalni járjon.

A tagosítatlan határban csak nyomásos gazdálkodást lehet üzni. Őszi, tavaszi, ugar járja.

Hát ez a mai drága világban és olcsó gabona mellett nem járja! Nem járja már azért sem, mert most az állattartás és tenyésztés az, ami még legjobban kifizeti magát. Kiterjedt állattenyésztés pedig csak vagy sok és jó legelő és kaszáló mellett lehetséges, ami nincs; vagy mesterséges takarmánytermeléssel, ami a nyomásos gazdálkodás mellett nem üzhető.

Ezért, atyámfiai, ahol még nincs a határ tagosítva, legyenek rajta, hogy minél előbb tagosítsanak a községben.

A tagosított földön a gazda építhet istállót, vagy legalább is egy kis kulipintyomot állatjai részére.

A trágya mindig helyben van, könnyen és gyorsan kihordható a földre.

Mindenki termelhet, amit akar és ami legjobban jövedelmez.

Hanem hát ez a termelés sem mehet összevissza, annak is rendjét kell tartani.

A különböző növényeknek ezt a rendszeres egymásután való termelését váltó- vagy forgó-gazdálkodásnak nevezik.

Ilyen váltó-gazdaságban, ha csak a föld nem tulságosan gazos, vagy nem tulságosan kötött, ugar helyett mesterséges takarmányt termelhetünk.

Igaz, hogy a váltógazdaság több állatot, több trágyát kíván, de több állat és több trágya dúsabb termést is eredményez.

Elmondok egy pár példát a váltóvetésre.

Hármas gabonatorgó tiszta ugarral. (Igen kötött, vagy gazos természetű földre való):

1. évben tiszta ugar trágyázva,
2. " őszi gabona (buza vagy rozs.)
3. " tavaszi gabona (árpa vagy zab).

Négyes gabona-forgó, (itt már a földnek csak egynegyede ugar):

1. évben ugar trágyázva.
2. " őszi gabona.
3. " kapás.
4. " tavaszi gabona.

Ezekben még nincs mesterséges takarmány, tehát ezek ugyszólván átmenetet képeznek a régi nyomásos gazdálkodásból a helyesebb váltógazdaságra.

Négyes forgó vörös lóherével:

1. évben kapás trágyázva,
2. " tavaszi gabona vörös lóherével vetve,
3. " vörös lóhere,
4. " őszi gabona.

Ebben a 2-ik évben a lóherét el is hagyhatjuk s a 3-ik évben valami egyévi takarmánynövényt, például búkkönyt vagy borsót vethetünk.

Nyolczas forgó repczével:

1. évben ugar vagy zöld takarmány trágyázva,
2. " őszi repcze,
3. " őszi gabona,
4. " kapás trágyázva,
5. " tavaszi gabona,
6. " fűves lóhere (két évig tart),
7. " őszi gabona.

A 7. évben a fűves lóhere esetleg legeltethető.

Ötös forgó kenderrel:

1. évben zöld takarmány trágyázva,
2. " őszi gabona,
3. " kender trágyázva,
4. " kapás,
5. " tavaszi.

Négyes forgó cukorrépával:

1. évben zöld takarmány trágyázva,
2. " őszi gabona,
3. " cukorrépa,
4. " tavaszi gabona.

Ezeket kívül száz- meg százféle forgót össze lehet állítani, de mindig szem előtt tartandó, hogy:

1. a különböző természetű növények: kálászosok, kapások, gyökernövények, takarmánynövények egymással váltakozzanak;

2. minden növény learatása után maradjon elég idő a talaj kellő megmunkálására; ezért például a takarmányrépa után nem lehet őszi gabonát vetni;

3. a földet nem szabad tulságosan zsarolni, időközönként trágyázni kell; ezért legalább minden harmadik, negyedik évben olyan növényt vessünk, mely a friss trágyázást megtűri;

4. a forgóba olyan növényeket vegyünk fel, melyek földünkön jól tenyésznek, értékesíthetők, állatainknak elég takarmányt és alomnak való szalmát adnak.

István gazda.

Magyar ipart védő bank és áruház czímen ifj. Sir Nándor az „Ipartűgyek“

czimú szaklap f. hó 15-iki számában Bartha Miklós és társai iparpártolási mozgalmával kapcsolatban azt a tervet veti föl, hogy álljanak össze hazai pénzintézeteink és alakítsanak egy magyar ipart védő bankot, ez a bank pedig létesítsen egy „Magyar Ipar-áruháza”, mert csak e két úton lehet a magyar iparczikkeket forgalomképesé tenni. Iparosaink ugyanis jelenleg arra vannak kényszerítve, hogy a forgalom igényeihez alkalmazkodva, még saját készítményeikre is idegen országbeli álelégeket alkalmaznak. Az első követelmény tehát, hogy a hazai iparczikkek eladását kizárólag a magyar jelleg fölemlítéséhez kössük. Erre pedig kereskedőink hivatvák; csak hogy a kereskedők a különböző vidéken lakó elrejtett ipari tehetségek felkutatására és anyagi segélyezésére a legjobb akarat mellett sem vállalkozhatnak. Ennek, a forgalomba hozatal közvetítésének és az áruhitel nyújtásának teljesítésére való a magyar ipart védő bank és áruháza. Ezzel egyidejűleg léptessünk oly egyesületeket életbe az országban, melyeknek minden tagja a honi iparczikkek bevásárlását kötelességének tartsa. A felhangzó elégedetlenség akkor majd elmúlik. A nemzet ezzel megtalálja azt a módot, melylyel zavarok tömkelegből kiszabadulhat, mert az évente kivándorló száz és száz millió forint ez új intézmények felállításával jövőre Magyarorszáon marad. Tömörüljünk, orvosoljuk az érdekek egységesítésével a bajokat. Lépjünk mindannyian egy érdekszövetségbe, hogy a bennünket nyögben tartó nyomás ellensúlyozására a szükséges erővel és tényezővel rendelkezvén, azt kiálthassuk: „Sakk az osztrák iparnak!”

Piaczi árak.

Nagy-Enyed, 1896. július 12.

Buza legjobb	100 kilogramm	7-50
„ közepeszerű	„	7-—
Kétszeres legjobb	„	7-—
„ közepeszerű	„	6-50
Rozs legjobb	„	5-50
„ közepeszerű	„	5-—
Zab legjobb	100 kilogramm	5-50
„ közepeszerű	„	5-50
Kukoricza (tengeri)	„	5-—
Burgonya	„	2-—
Széna legjobb	egy szekér	5-50—5-50
Szalma legjobb	„	2-—
Bikkfa 1 köbm. keresztirányban nélkül, 1 m. hosszú	„	3-50
Cserfa 1 „	„	3-20
Tölgyfa 1 „	„	3-50
Faszén kemény	egy hektoliter	1-70
Marhahús	1 kilogramm	—38
Sertéshús	„	—44
Szalonna	„	64—76
Dísznöszir	„	—90
Vöröshagyma	„	—10
Fokhagyma	„	—10

Csarnok.

Adolf szerelme.

Irta: Dr. Béldi Izor.

Volt egyszer egy installateur, aki légszusz- és vízvezetékek felszerelésével kereste meg mindennapi pezsgőjét. Nem volt már egészen fiatal és nem volt már egészen karcu, az élet örömeiből már alaposan kivette a maga részét.

Az installateur ur életében nagy szerepe volt a szombati napnak. „Hat napig dolgoztattal, a hetedik napon fizessél”, szólnak a munkások. Ez a hetedik nap a szombat, a fizetésnap, a listának napja. Nagy és nehéz nap, főleg annak, aki reggel nyolcz órákor még nem tudja, hogy miből fizet majd esti hat órákor.

Ilyen válságos helyzetben egyedüli megváltó: a váltó. Ez tudvalevőleg egy bélyeges úrlap, amely kitöltetlenül mégér két-három forintot, kitöltve gyakran nem ér egy krajczárt sem. Az installateur urnak aláírása is ilyen értékesökkenítő hatással volt a blankettára. Váltóját csak nagyon óvatosan fogadtak, kivált amióta egynehányszor megóvatolták. És gyakran megtörtént, hogy az installateur szombat délelőtt saját külön tomflisán sorra járta a bankokat, szövetkezeteket és hitel-egyleteket, a nélkül, hogy váltóiból csak egyet is tudott volna elhelyezni. Ilyenkor magán kívül volt, szidta az egész világot és komolyan a nőülésre gondolt.

Néhány héttel ezelőtt, egy szép pénteki napon történt. Az installateur ur, kit rövidség okáért ezentul már csak Adolfnak nevezünk, a Dunaparton találkozott Péterlaki építőmester családjával. Fel s alá sétáltak egynehányszor, aztán betértek egy kávéházba fagyaltozni. Mikor késő este hazafelé indultak, Adolf elkísérte Péterlakiékat, udvariasan karját nyújtva Mathild kisasszonynak, a Péterlakiék eladó lányának.

Másnap, szombati nap lévén, Adolf ur korán reggel beállított ahhoz az ismert pénzügyőkhöz, aki névrokona ugyan egy német fejedelmi családnak, de azért család-faját csak a marcali-i hitközségi metszőig vezetheti vissza.

A pénzügynök, aki rendszerint hűvösen tárgyalta Adolf ügyleti ajánlatait, ezuttal feltűnő udvariasan fogadta vendégét. Székkel és szivarral kínálta meg, szó nélkül leszámította (még hozzá mérsékelt provizióval) az elébe tett három elfogadványt, aztán halkau, bizalmasan így szólt Adolf urhoz:

— Nos, kérem szépen, hát lehet gratulálni?

— Gratulálni! és mihez?

— Vagy úgy igen? értem, Ich hab schon nix geredt!

Adolf ur innen elment az erzsébetéri kizsókba reggelizni. A fizető-pinczér bizalmas mosolylyal értésére adta, hogy már ő is hallotta a nagy újságot; egy butor-kereskedő ismerőse oda ült hozzá és arjegyzékkel kínálta meg; egymásután öt életbiztosítási ügynök jött oda asztalához és telebeszélte a fejét a T. D. és L. D. tabellák előnyével, ki-ki magasztalva a saját társulatát és a sarga földig leócsárolva a többi konkurrens intézetet; három áru-háztulajdonos meghívta őt legújabb fashionable divatcikkeinek megtekintésére; egy szomszédos fotográfus már most kérte megtisztelő megrendeléseit — Adolf urnak zugott a feje, de végre kisütötte, hogy az egész világ felőle azt hiszi, hogy jegyben jár Péterlaki Matild-dal.

— És miért ne? — gondolta magában Adolf ur. — Nem olyan lehetetlen utóvégre. A tavalyi építész-bálon egész este foglalkoztam vele. És ő eléggé jól érezte magát a társaságomban. Csunya leány ugyan, nem is fiatal, — de milyen jó parthie! Az öreg bizonyosan sok apanyagot ad a leányával, de mindjárt megkapom az ő kundschaftjait, aztán az összeköttetés, a hitel, szóval ha ez sikerül, Adolf, te csinált ember vagy!

— És attól kezdve Adolf ur komolyan szerelmes lett Matild kisasszonyba. Eszeveszetteen udvarolni kezdett. Felcsapott piperkőcnek; vörös nyakravalót, fehér mellényt és lakktopánt viselt. Jobb szemébe monoklit szorított. Számozatlan fiakkert bérelt és

obsitot küldött annak a bizonyos orfeumbeli virágárus leánynak.

Egész nap mindig csak Mathildon járt az esze. Alig tudott már másra gondolni, egészen elhanyagolta üzletét. Vagy ha dolgozott is, fakóvát sem ért a munkája. Szórakozottsága nem egyszer tetemes kárt is okozott neki.

Megtörtént, hogy vízvezeteket összeforrasztott a gázvezetéssel, hogy a lefolyó agyagsatornákat bevezette a fürdőkádakba és a villamos csemettyűt elhelyezte a klozetben. Minduntalan megkárosította ügyfeleit és önmagát is, teljesen agyonütötte amugy is gyöngye lábán álló üzletét.

Az állapot kezdett türelhetlenné válni. Azért is Adolf egy szép napon vett magának bátorságot, beállított Péterlakiékhöz és megkérte Mathild kisasszonyt. Az meg szépen kikosarazta őt.

— Nezzen csak a tükörbe, tisztelt uram! — mondá. Aztán nézzen meg engem. Akkor azután tudhat mindent. Különben is... nekem már van jegyesem. Egy fess tűzérhaduagy. És mihelyt sikerült megpubitani apuskát, azonnal megtartjuk a kézfogót. — De lássa csak Adolf ur! Itt az én nagyném: özv. Bodenbacher Alojzia — hisz ön jól ismeri különben! Próbáljon aund szerencsét, az épen önnek való. Van Budán a Tabánban két szép háza, most, ha meglesz az új hid, az nagyon emelkedik értékben. Azután meg apuska minden áron ismét férjhez akarja adni a nővérét — bizonyára kedyezni fog önnek! Higyjen nekem, ez egészen önnek való parthie, hallgasson rám és fogadja meg a tanácsomat.

Adolf ur nagyon elszomorkodott e szavak hallatára. Szó nélkül kalapja után nyult, búsan haza ballagott. Otthon levetette magát a pamlagra és keservesen högni kezdett.

De azután hosszasan elgondolkozott és lecsillapult. Letörtülte könyeit, felöltözködött és elment ismét hazulról. Egyenesen neki ment a telegkönyvi hivatalnak. Behatóan tanulmányozott ottan egy tabáni betétet.

Mult vasárnap kettős eljegyzést ünnepeltek Péterlaki ur zugló nyaralóján. Az asztalfőnél két boldog mátkapár ült. Mathild kisasszony Havranak hadnagy kebléhez simult, és özv. Bodenbacher Alojzia asszonyt átölelve tartotta a szerelmeset Adolf. A háziur pedig, habzó pezsgős pohárral a kezében, eltette a boldog jegyeseket.

Az a bizonyos orfeumbeli virágárus leány pedig azóta minden este más-más selyem bluzban árulja illatos portékáját.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

644. szám. 1896. bvgth.

Árverési hirdetés.

Aulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíróóság 3412—1896. számú végzése által dr. Dráta Eneás ügyvéd által képviselt Czandru Juon I. Mihály javára Butsumi Tréfa Ilina ellen 75 frt tőke, ennek 1896. évi napjától számítandó % kamatai és eddig összesen 59 frt 90 kr perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 596⁷/₁₀₀ foglalt és 378⁷/₁₀₀ frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv. 1-től 8-ik tételig 2 ökor, 2 ló, 20 juh, 1 tehén, 1 disznó, 1 szekér, 2 pokrócz és vég harisnyából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíróóság idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis alperes lakásán Bucumba leendő esküvőjére 1896. július hó 23-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szán-

dékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólírt kiküldöttnek, vagy írásban beadni avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1896. július hó 11. napján.

Szabó Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

634—896 bvrgh sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíróság 4659—1896 sz. végzése által abrudbányai dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Auraria takarékpénztár javára mogosi Zsinár Juon Negru és társ. ellen 50 frt tőke, ennek 1894. évi márczius hó 18. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 60 frt 10 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 894. sz. foglalt és 860 frtra becsült a foglalási jegyzőkönyv 1-től 11 tételig Zsinár Juon Negrunál 1 ökör, 1 tehén, 10 juh, 1 kosza 3 malacozzal, 1 szekér széna, Negru Vaszilhe, Zsinárnál 2 ökör, 1 tehén, 40 juh, Zsinár Simonnál 2 tulok, Marian Juonnál 1 tehén, 8 juhból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíróság idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperes lakásán Mogoson leendő eszközölésére 1896. évi július hó 30-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1896. július 7. napján.

Szabó Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

967 1—1

Sz. 1560—896. tkvi

Árverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Stvoza George abrudfalvi lakos végrehajtatonak Sirb Niculae a gugului abrudfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 31 frt tőke, ennek 1896. január 28-tól járó 5% kamatai, 22 frt 65 kr költség és járuléka behajtása végett az abrudbányai kir. járásbíróság területéhez tartozó Abrudfalva község 690 számú telekjegyzőkönyvben foglalt A + 2 rendszám 4943/2, 4944, 4945, 4946, 4947, 4948/1 hr. szám, az 1397 sz. tjkvben foglalt A + 1 rendszám 4943/1 hr. sz., az 1398 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 4948/2 hr. sz. alatti ingatlanok és tartozékai az abrudbányai kir. járásbíróság mint tkvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen **1896. évi aug. hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor** 313, 42, 73 frt kiküldési ár 10%-ának bánatpenz gyanánt bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett a kiküldési áron alól is el fognak adatni.

Abrudbányai kir. telekkönyvi hatóság
1896. évi június hó 13-án.

Weress,
kir. aljárásbíró.

766 1—1

Sz. 1561—1896. tkvi.

Árverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Burán Juon, Bir Anna muskai lakos végrehajtatonak Horga Vaszilhe Juon apopi végrehajtást szenvedő elleni 557 frt tőke, ennek 1895. április 6-ától járó 6% kamatai, 42 frt 20 kr költség és járú

léka behajtása végett az abrudbányai kir. járásbíróság területéhez tartozó Muska község 86. számú telekjegyzőkönyvben foglalt A + 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 11. rend sz. 345/1., 346., 356/s., 360/1., 415/1., 563/1., 659/1., 700/1., 4141., 4187. hr. szám alatti ingatlanok és tartozékai Muska községben a község házával megtartandó nyilvános árverésen **1896. évi szeptember hó 1-5 napján d. e. 10 órakor** 171, 16, 120, 56, 18, 17, 10, 18, 2 frt kiküldési ár 10%-ának bánatpenz gyanánt bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett a kiküldési áron alul is el fognak adatni.

Abrudbányai kir. telekkönyvi hatóság 1896. év június hó 9-én.

Weress,
kir. aljárásbíró.

761 1—1

552. szám. 1896. bvrgh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíróság 3686—1896 sz. végzése által budapesti Weitzenfeld Illés ügyvéd által képviselt gróf Keglevich Róbert javára abrudbányai Böckel Samuel ellen 174 frt 70 kr tőke, ennek 1894. évi ápril hó 27. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 48 frt 50 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 895. sz. foglalt és 780 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 7-ig tételig: 60 liter konyak, 50 liter rum, 250 üveg konyak, 40 liter malaga, 40 liter sherry, 10 liter tokaji bor és 25 üveg pezsgőből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíróság idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperes gyógyszerári helyiségében abrudbányán leendő eszközölésre 1896-ik év július hó 28. napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólírt kiküldöttnek, vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1896-ik év július hó 2. napján.

Szabó Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

768 1—1

Van szerencsém becses tudomására adni, hogy ujonnan berendezett

cserepkályha

és mindennemű
használati edény

gyártását megnyitom.

Elvállalok cserepkályha átrakását és tisztítását jutányos ármellett.

Kérve a mélyen tisztelt közönség becses pártfogását, maradok mély tisztelettel

Binder Kiss Károly,
kályhás.
(Várszeg-utca 101. szám.)

772 1—3

40000 korona alaptőke. **A marosujvári** **40000 korona** alaptőke.

Takarékpénztár Részvénytársaság

Marosujvart, Király-utca 21. szám (Szentpétery-ház)

alatti üzlethelyiségében **kedden és pénteken d. e. 11—1 óráig** elfogad **betéteket betéti könyvecskék ellenében 5¹/₂%-al; a 10% tőkeamat-adót az intézet fizeti.**

Kölcsönöket ad: **jelzálogra, kezességre, váltókra, értékpapirokra** mérsékelt kamattal mellett.

Maros-Ujvart, 1896. június hó. 750 7—10

40000 korona alaptőke. **Az igazgatóság.** **40000 korona** alaptőke.

VÉDJEKV.

A zalathnai kénkovand ipar r. t.

Brassói kén-sav- és műtrágyagyára

ajánl: mindennemű száraz és könnyen szórható **szuper-foszfátot, répa-, szőlő- és árpátrágyát, Thomas-salaklisztet, chili-salétromot, kén-savas ammoniákat** és minden egyéb **műtrágyát** szavatolt beltartalommal.

Fővilágosításokkal és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál

a gyárvezetőség Brassón, valamint
a központi iroda
BUDAPEST, IV., Bécsi-utca 5. szám.

720 9—10

Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank

BUDAPESTEN.

Befizetett alaptőke **30 millió** korona.

Ajánljuk a t. cz. termelőknek és kereskedőknek áruosztályunk szolgálatait mindennemű **gazdasági termé-
ményeknek** akár Budapesten, akár saját állomásaik-
ről való

bizománybani eladására.

Az általunk eladandó árukra, valamint a reménybeli termésre **jutányos pénzelőleget adunk.** Ezenkívül elvállalunk és teljesítünk gabonának és egyéb terményeknek határidőre való eladására szóló megbízásokat.

Ajánljuk továbbá a nagy gabona-elevátor és raktár-telepekből álló **800,000** métermázsa befogadási képességű

Budapest Fővárosi Közraktárainkat,

melyek a Csepel-rakparton, a Duna folyam hajókikötésre alkalmas part mentén terülnek el és a vasutakkal vágány-összeköttetésben állanak.

A közraktár a felküldött terményeket és árukat beraktározza, tűz-
kár ellen biztosítja, szakszerűen kezeli és az azokat terhelő szállítási és
egyéb költségeket előlegezi.

Mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással készségesen szolgál
intézetünk erdélyrészi fiókosztálya

(Kolozsvár, Belközép-utca 8-ik szám alatt) és a

Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank

á r u o s z t á l y a

B U D A P E S T E N .